

PREVAJANJE PO ŽANRIH IN PREVAJANJE NACIONALNIH AVTORJEV

Tamara Mikolič Južnič
Univerza v Ljubljani

Zgodovine literarnoprevodnih izmenjav med dvema jezikoma in kulturama ne moremo napisati, ne da bi omenili žanre, ki so bili najpogosteje predmet prevoda, pa tudi avtorje, ki so zaznamovali te izmenjave.

Večja intenzivnost stikov praviloma prinaša večjo raznolikost pri izbiri izvirnih besedil za prevod: če iz angleščine, na primer, prevajamo praktično vse vrste literature, tako z vidika zvrsti (proza, liriko, dramatiko) kot ciljnega bralstva (otroško, mladinsko, odraslo literaturo), pa iz perifernih jezikov pogosto prevajamo le žanr ali dva.

Žanrska raznolikost je večinoma pokrita v prejšnjem sklopu monografije v okviru pregleda prevodnoliterarnih izmenjav z izbranimi jeziki, toda določeni žanri imajo svoje specifike, ki jih ni bilo moč zajeti v prejšnja poglavja. Ta sklop tako začenjamo s poglavjem, posvečenim priljubljenemu žanru fantazijske literature, ki je precej močno zaznamoval ne samo literarno, temveč tudi filmsko in igričarsko sceno. Nadaljujemo s prispevkom, posvečenim literaturi za najmlajše bralce, ki je močno zaznamovala in zaznamuje literarnoprevodne izmenjave s številnimi jeziki, nato pa opisujemo še prevajanje opernih libretov, ki zaradi svoje interdisciplinarne narave zahteva svojevrstne prijeme in prevodne tehnike.

Seveda je bilo tudi o avtorjih – pisateljih, pesnikih, dramatikih – veliko povedanega pri obravnavni prevodnoliterarnih izmenjav s posameznimi jeziki, vendar v teh načeloma ni mesta, da bi se lahko poglobljeno posvetili posameznim avtorjem. V tem sklopu predstavljamo torej izbor t. i. nacionalnih avtorjev, to je avtorjev, ki jih imajo posamezni narodi oz. jezikovne skupine za reprezentativne za svojo identiteto, prepričanja, kulturo. Kot pri izboru literarnoprevodnih izmenjav, smo bili tudi v tem primeru primorani izbrati manjše število avtorjev, ki smo jih lahko predstavili. Poleg statusa v matični kulturi smo kot kriterij izbora vzeli tudi količino prevodov, ki so na voljo, ter prevodoslovnih študij,

ki so bile posameznemu avtorju posvečene. Jasno pa je, da je pri jezikih, s katerimi ima slovenščina na splošno več izmenjav, tudi več prevodov posameznih avtorjev in posledično več prevodoslovnih obravnav.

Mnogo žanrov in avtorjev je ostalo neomenjenih – ali pa jim je bilo posvečenega le malo prostora – in zavedamo se, da bi bil izbor lahko tudi nekoliko drugačen. Naj bo ta izbor začetna točka tako za prihodnje raziskave avtorjev, ki smo jih vključili, kot tudi spodbuda za poglobljeno obravnavo tistih, ki jih nismo mogli.